

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Pozamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE

Inzerati:

Enostop. peltivsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več kot trikrat 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inzerate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Pred odločitvijo.

Stojimo pred odločitvijo. Kmalu utegnemo pokati puške ob Drini. Zato je pač zadnji čas, da se državni bodisi v Belgradu bodisi na Dunaju premislijo, preden svojo usodo postavijo na kocko.

Položaj je danes približno tak, kakor je bil v onih epohalnih dneh, ko se je združila mlada, nova Italija. Srbija hoče danes prevzeti vlogo osvoboditelja, Piemonta, Rusija pa vlogo, ki jo je takrat igrala Francoska. Srbija teži za tem, da združi srbski narod, ki je danes razkosan, deloma pod avstrijsko, bolje rečeno ogrsko, deloma pod turško oblastjo, v eno močeno državo.

Kaj nam je spričo tega storiti? Šikanirati Srbe s podobnimi sredstvi, kakor je »veleizdajniški« proces v Zagrebu? Ali se tako rešuje vitalno vprašanje naše monarhije? Tako se je delalo svoj čas v Lombardiji in zato smo jo izgubili.

Avstrijsko-srbsko vprašanje se mora temeljito vzeti v pretres. Avstrijski parlament ima zdaj nalogo, da svečano izjavi, da so avstrijski narodi za mir in za sporazum s Srbijo. Poizkusiti se morajo prej vsa sredstva, predno posežemo po orožju. Posledice vojske v sedanjem trenutku bi bile nedogledne. Kdor prvi prime za meč, ta utegne postati odgovoren za splošni svetovni požar.

In že danes mora biti našim državljanom jasno stališče: Tudi, če zmaga naše orožje, srbsko vprašanje ni rešeno! Tako elementarnega gibanja ne bodo ustavili generali. Edina rešitev je v tem, da Hrva in Srbe naše monarhije osvobodimo mažarskega jarma ter Hrvaško, Slavonijo, Dalmacijo, Bosno; Banat in slovenske pokrajine združimo v eno državno-pravno telo z lastnim postavodajalnim zastopstvom, popolnoma enakopravnim in enakovrednim z dunajskim in budimpeštanskim. Oživotvorenje jugoslovanske skupine je potrebno, kajti, če je ne napravi Avstrija, jo utegne kdo drugi poizkusiti. Avstrija se mora pokazati zdaj za slovansko državo par excellence in svojo veliko rano na jugu zdaj zaceliti.

Srbija se boji za usodo svojih konacionalov v Bosni. Tudi mi se zanj bojimo, saj ima baron Burian s svojim načrtom izredno privilegovane mažarske banke namen Bosno v kratkem pomažariti.

Kako se bo potem Srbom godilo, uči proces v Zagrebu.

Naše ljudsko zastopstvo naj zdaj v dvanajsti uri dopové našim državljanom: Srbija ni pravi sovražnik, pravi sovražnik je Mažarska! Če bodo avstrijski odločivni krogi to uvideli in se po tem ravnali, potem bodo zveze med Dunajem in Belgradom zopet prijateljske in tudi vedno prijateljske ostale! Zato kličemo danes Dunaju v interesu monarhije: Caveant consules! Dobro premislite, predno storite zadnji korak! Naj bi pa tudi v Belgradu premislili, da imajo za slučaj vojske vse izgubiti! Naj ne rešuje meč, kar more razsodnost državljanov.

Vojska ali mir?

(Po najnovejših poročilih.)

Srbija odgovorila Avstriji nepovoljno!

Dunaj, 15. marca. Danes izroči srbska vlada avstrijski odgovor na noto grofa Forgacha. Srbska vlada se sklicuje na svojo okrožnico na velevladi, iz katere da je razvidno, da je razmerje med Avstrijo in Srbijo normalno (!). Kar se tiče trgovinske pogodbe, jo je Srbija že lani postavno sprejela, torej od njene strani ni zapreke, da se uveljavi. Če pa avstrijski in ogrski parlament pogodbo odklonita, prosi srbska vlada, da ji avstroogrška naznani tiste določbe, ki jih parlamenta načeta sprejeti, kajti šele potem bo mogla srbska vlada storiti definitivne sklepe.

Kaj stori zdaj Avstrija?

Dunaj, 14. marca. Od avtentiške strani se z ozirom na odgovor srbske vlade povdara sledeče:

Odgovor je popolnoma nepovoljen. Srbska vlada se sklicuje na svojo okrožnico velevladem, to je, vztraja na svojem stališču, da je aneksija evropsko vprašanje, torej ne izključuje možnosti, da Srbija pride z Avstrijo v konflikt. Z državo pa, ki tako odkrito računa z vojsko in se zato tudi čimdalje bolj oborožuje, je prijateljsko trgovinsko razmerje čisto izključeno.

Berolin, 14. marca. Avstrijska vlada odgovori Srbiji, kakor se poroča iz vrlo merodajne strani z noto, ki pomenja ultimatum. Avstrija bo zahtevala takojšnjo razoroženje srbskih čet na meji. Vojska je potem neizogibna.

Kaj store velevladi?

Berolin, 14. marca. Govori se, da bodo zastopniki velevladi prihodnji teden

zopet v Belgradu posredovali, da srbsko vlado v zadnjem trenutku odvrnejo od njenih namer, ker je drugače konflikt z orožjem neizogiben.

VOJAŠKE PRIPRAVE V SRBIJI.

Prestolonaslednik nadzoruje čete na bosanski meji.

Belgrad, 14. marca. Število ruskih prostovoljcev se ceni na 5000 mož. Najbolj bodo stopile v akcijo bande, med katere je vojno ministrstvo čisto očito razdelilo predvsem bombe. Bomb je izdelanih v Kragujevacu 50.000. Prestolonaslednik Jur bo v spremstvu šefa generalnega štaba, generala Putnika, šel nadzorovat čete, ki so koncentrirane na bosanski in sandžaški meji. Tretja rezerva — črna vojska po naše — je že vsa oborožena. Kmalu začno razdeljevati orožje med drugo rezervo, ki bo vpoklicana 23. t. m. k 15dnevnim vojaškim vajam.

27 marca vojska?

Belgrad, 14. marca. Baje je sklenjeno, da udere 27. marca v Bosno in Sandžak 12.000 ustaških čet.

Popi pridigujejo sveto vojsko.

Cetinje, 14. marca. Vse šole v Črni gori so zaprte. Vsi moške in mladeniči od 16. leta dalje so oboroženi. Pravoslavni popi pridigujejo v cerkvah sveto vojsko proti Avstriji. Ljudstvu pravijo, da ne gre za politiko, marveč za vero, ker ima Avstrija namen izpodriniti na Balkanu »sveto« pravoslavje. Kdor bo v vojski proti Avstriji padel, tega ime se bo z rdečimi črkami zapisalo v cerkvene knjige. Bande vodi Parto Vučetič. Črnagora je zdaj vtetič od Srbije zahtevala denarja, namreč 1½ milijona frankov Strelivo dovažajo ruski parobrodi.

Francija ne posodi Srbiji denarja.

Magdeburg, 14. marca. »Magd. Ztg.« poročajo iz Pariza, da so se pariške banke odklonile posojilo 50 milijonov frankov za Srbijo.

Bolgarija noče zveze s Srbijo?

Sofija, 14. marca. Vsi listi se izjavljajo proti zvezi s Srbijo, ker bi pomenjala provokacijo. Bolgarija se ne mara kakor Srbija vdinjati Rusiji. Bolgarija nima interesa zvezati se s Srbijo, ki je Bolgariji zlasti glede Makedonije vedno nasprotna. Bolgarija naj se zdaj sama konsolidira — na zunaj ne potrebuje nič drugega kakor samo entento s Turčijo.

Kaj bo s konferenco?

Pariz, 14. marca. Evropska konferenca je velika reva. Zadnje dni se je govorilo, da nameravajo Francija-Rusija-Anglija avstrijsko vlado pozvati, naj privoli v evropsko konferenco, da se reši srbsko vprašanje. Avstrijski poslanik v Parizu, grof Khevenhüller, je zato vprašal francoskega ministra za zunanje zadeve Pichona, koliko je resnice na tej vesti. Pichon je odgovoril, da o taki nameri francoske vlade ni prav nobenega govora.

Rusija miroljubna?

Peterburg, 14. marca. Govori se, da so najvišji krogi s politiko Izvol-skega nezadovoljni in da bo moral demisijsionirati. Baje bo šel za poslanika v Rim.

Peterburg, 14. marca. »Rječ in »Birž. Vjed.« povdarjata miroljubnost Rusije. Rusko vlado pozivljata, naj rajši potom evropske diplomacije pritiska na Avstrijo, Srbije pa naj naravnost ne podpira.

Berolin, 14. marca. Šef generalnega štaba kievskega armadnega zbora je dementiral vse vesti o vojnih pripravah ruskih čet na avstrijski meji. Gre se le za običajno, že davnaj sklenjeno dislokacijo kavkaških čet.

Peterburg, 14. marca. V konferenci s poslanci je minister za zunanje zadeve — kakor javljajo »Obzoru« — izjavil, da je Rusija za mir in da se bo duma vzdržala vseh političkih debat glede na Balkan.

Občni zbor „Ljubljanske podružnice društva poštinih uradnikov“

se je vršil v soboto dne 13. sušca t. l. v salonu hotela »Ilirija« s zadovoljivim obiskom. Predsednik gospod oficijal Mayer je otvoril ob pol 9. uri zborovanje, proglasivši sklepčnost ter srčno pozdravil došle zborovalce. V svojem nadaljnjem nagovoru je povdarjal, da letošnje društveno leto ni rodilo toliko uspehov, kakor prejšnja leta, ker se je deloma naš program že v marsikaterih zahtevah skrčil, deloma pa so izostali uspehi radi za celokupno organizacijo jako nevarnega nastopanja maturantov, ki so zaplodili neslogo v naših vrstah. Pristaše »Društva maturantov« imamo tudi v Ljubljani, toda žal, da se skrivajo ti gospodje, ker se bržčas bojijo javnosti in imamo na ta način naše stališče veliko bolj obteženo, kakor če bi imeli opraviti s sorodno organizacijo. Plod tega nezdravega razmerja se kaže najbolj v odgoditvi dveh jako važnih stanovskih

LISTEK.

Ukradeni bocil.

Angleški spisal H. G. Wells. Prevel I. M. (Dalje.)

»Minnie!« je hripavo zaklical v pred-sobo.

»Da, dragi,« se je oglašil oddaljen glas.

»Ali sem imel kaj v roki, ko sem rav-nokar govoril s teboj, draga?«

Odmor.

»Ničesar, dragi, ker se spominjam —«

»Črna kuga!« je zavpil bakterijolog in brez odloga planil proti vratam in po stopnicah navzdol na ulico.

Ko je Minnie čula, da so se vrata s silo zaloputnila, je vznemirjena hitela k oknu. Tam na ulici je nek visok možki ravno stopal v voz. Bakterijolog je brez klobuka na glavi in v svojih copatah tekkel in divje gestikuliral za vozom. Eno copato je bil izgubil, vendar se ni zmenil za to. »Zblaznel je!« je rekla Minnie. »Tega je kriva njegova strašna znanost«

in odprla je okno ter ga hotela poklicati. Ko se je visoki človek naenkrat ozrl nazaj, se je videlo, kakor da bi tudi njega navdala ista misel o blaznosti bakterijologa. Urno je pokazal proti njemu, rekel nekaj vozniku, vrata kočije so se zaprli, bič je zažvižgal, konjska kopita so zapeketala in v trenutku je kočija oddirjala dalje in izginila okoli vogala. Bakterijolog pa urno za njo.

Minnie je pogledala za trenotek skozi okno. Nato je umaknila svojo glavo zopet nazaj v sobo. Bila je kakor onemela. »Gotovo je ekscentričen,« si je mislila. »Toda tekati po Londonu — v najbolj živahni sezoni — golorok, gologlav in v samih nogovcih!« Srečna misel jo je navdahnila. Urno si je nadela klobuk na glavo, vzela njegove čevlje, stopila v pred-sobo, vzela njegov klobuk in svitli površnik, stopila na ulico in poklicala kočijo, ki je ravno mimo vozila. »Peljite me po ulici navzgor in okoli vogala tamkaj, da vidim, ako moremo najti nekega gospoda, ki leta okoli v žametastem jopiču in brez klobuka na glavi.«

»Žametast jopič, gospa, in brez klobuka. Jako dobro, gospa.« In voznik je udaril z bičem na tako razumljiv način,

kakor da bi vozil na ta naslov vsak dan v svojem življenju.

Nekoliko minut pozneje je bila majhna gruča voznikov in postajačev, ki se zbirajo okoli voznike postaje pri Haverstock Hill-u, popolnoma izjave sebe, ko je videla divje mimo voziti kočijo z rumenkasto rujavim konjem.

Ko je dirjala mimo, so bili tihi, ko pa je odšla, je rekel debeli možak, znan pod imenom Stari Tootles: »To je Harry Hicks. Kaj vendar ima?«

»On pravilno rabi svoj bič, da,« je rekel mladi hlapec.

»Halo!« je rekel stari Tommy Byles; »tukaj je še eden norec v polnem diru! Preklicano, ako ni v resnici!«

»Stari George je,« je dejal Stari Tootles, »in on vozi norca, kakor praviš. Ali ne gleda vedno iz voza? Rad bi vedel, ako je za Harryjem Hicksom.«

Gruča mož okoli voznike postaje je postala zelo živahna. Zbor: »Napre! George!« — »To je dirka!« — »Vjel ga boš!« — »Udari z bičem!«

»Ta vozi hitro, ta!« je rekel hlapec.

»Poglejte, pogledajte!« je zavpil Stari Tootles. Jaz sem v eni minuti pripravljen, da začnem. Tukaj prihaja še eden,

Ali so danes vse kočije v Hampsteadu znorele?«

»To pot je ženska!« je rekel hlapec.

»Ona gre za njim,« je dejal Stari Tootles. »Navadno se zgodi obratno.«

»Kaj pa drži v roki?«

»Vidi se nekaj kakor klobuk.«

»Kako imenitna burka je to! Tri proti eni na starega Georga,« je rekel hlapec.

»Naprej!«

Minnie je mej gromovitim ploskanjem dirjala mimo. Ni ji bilo sicer všeč, toda čutila je, da je vršila svojo dolžnost in hitela dalje; oči je imela neprestano uprte na živahni hrbet starega Georga, ki je vozil njenega bežečega moža tako nerazumljivo od nje proč.

Možak v prvi kočiji je sedel sključen v kotu s tesno sklenjenimi rokami; v njih je držal cev, v kateri se je nahajal vir tolikega razdejjanja. Njegovo obnašanje je bila čudna mešanica strahu in veselja. Najbolj se je bal, da ga ne bi dohitel, predno bi mogel doseči svoj namen; poleg tega pa je čutil bolj nejasen toda velik strah pred grozoto svojega zločina. Nobenemu anarhistu pred njim ni prišlo kaj takega na misel.

(Dalje.)

vprašani, namreč glede upeljave časovnega napredovanja in glede službene pragmatike. Oboje vprašanje bode ostalo nerešeno, ako ne nastopimo složno in v skupni moči. — Zvesti svojim načelom in intencijam osrednjega vodstva hočemo in tudi delujemo na to, da se spoštuje vsak pravični predstojnik, proti predstojnikom, ki ne dajejo svojim podložnim njihovih pravic, se bomo pa vedno bojevali. Istotako bomo vodili neizprosni boj proti onim, ki so prišli do zadnjega cilja s svojim službovanjem, morda celo s pomočjo organizacije dosegli to, kar so nameravali, pa pozabijo v svoji nekolegijalnosti, kar so kot tovariši in človekoljubi napram svojim sotovarišem dolžni ter jim v svoji nerazumljivi trmi zavirajo napredovanje ne glede na to, da so jim ravno mlajši kolegi priborili udobnejše razmere glede vpokojenja in imajo tedaj ti pravico, zahtevati od tacihi gospodov vsaj značajnosti, ako že ne kolegijalne hvaležnosti. Ker je borba za obstanek vsak dan težja, moramo biti glede vprašanja vpokojitve dosluženih neizprosni in moramo voditi skrajni boj.

Nato je podal tajniško poročilo g. oficijal Röthl. Navajal je, da se je podružnica živo zavzela za pravilno speljavo dopustov v pretečenem letu in v to svrhu stopila v zvezo z osrednjim vodstvom ter potom gospoda državnega poslanca Hribarja, oziroma gospoda predstojnika tržaškega poštnega ravnateljstva dvornega svetnika Pattay-a, dosegla končni uspeh. — Udeležila se je podružnica tudi tovariškega sestanka na Bledu dne 12. julija 1908 in se je takrat sklenilo, napraviti v letu 1909 enak sestanek v Ljubljani. — Dne 7. novembra je priredila sestanek, namestu vsepoštnega shoda, kjer so se sprejele resolucije glede časovnega napredovanja, personalnih komisij in službene pragmatike. — Povodom obhajanja 60-letnega vladarjevega jubileja dne 2. decembra 1908 se je podružnica udeležila udanostne poklonitve pri gospodu dežel-nem predsedniku, potom deputacije, v kateri so bile zastopane vse ljubljanske, državno-uradniške organizacije in katero deputacijo je vodil naš predsednik gosp. oficijal Mayer. — Podružnica je votirala na inicijativno podružnice v Gorici za italijanske stanovske tovariše, ki so bili prizadeti po potresni katastrofi v južni Italiji, znesek 20 K. — Udeležila se je tudi slavnostnega večera, ki so ga priredili gospodje tovariši v pokoj stopivšemu gospodu nadkontrolorju Grošelj-u, oziroma povodom Najvišjega njegovega odlikovanja in mu podarila častno darilo kakor priznanje njegove tovariške zvestobe in v spomin na udane mu tovariše.

Podružnica je štela začetkom društvenega leta 57 članov, od teh 7 izven Ljubljane, in sedaj jih šteje 50, 2 člana sta bila službeno premeščena, 1 umirovljen in 3 člani so prirastli. Od ljubljanskih članov je izstopilo 7 tovarišev. — Vzrok da se je število članov na ta način izdatno skrčilo, tiči v pojavu nove struje »maturantov«, ki stremijo za koristlovnim in mamljivim programom in ne sprevidijo, da je to samo preporno jabolko, ki so ga vrgli med naše vrste vodilni krogi samo zato, da uničijo našo močno organizacijo po znanem geslu: »Razdeli — zmagaj!« — V teku društvenega leta je umrl tudi bivši član naše podružnice gosp. kontrolor v pokoju Vrhovec. Budi mu blag spomin!

Blagajniško poročilo je podal g. kontrolor Hold. Ostanek prejšnjega leta je bil 124 K 76 vin., samopomožni zaklad je pa znašal 56 K 60 vin. in vplačanih udnin 594 K 64 vin., skupaj torej 776 kron. Od tega zneska se je odposlalo osrednjemu vodstvu 247 K 53 vin., samopomožnemu zakladu 100 K, za italijanske stanovske tovariše podarilo 20 K in stroškov je bilo 92 K 98 vin., ostane tedaj v blagajni 315 K 89 vin. — Ker naznani gosp. Lassbacher, kot pregledovalec računov, da so ti v redu, se dá gospodu blagajniku odvezo.

Pri vršedih se volitvah so bili izvoljeni v odbor nastopni gospodje: Mayer, Rak, Röthl, Tomažin, Hold, Sbrizaj; za namestnike gospodje: Velepč Ivan, Velepč Maks in Lenassi; za pregledovalca računov gospoda: Lassbacher in Palčič. — Gosp. predsednik prečita dalje predloge podružnice za občni zbor društva poštinih uradnikov na Dunaju, dne 28. t. m., in bodreč člane k vzajemnosti in neomahljivosti, zaključil ob 11. uri občni zbor.

Južna družba blagajniških vlomilcev pred sodiščem

Z a d e r, 12. marca 1909.

Včeraj je bil znani tržaški policijski nadzornik Titz zaslišan, ki je izpovedal zlasti o očetu Korenu, o aretaciji Jedrejčiča in o načinu poizvedb v Trstu. Gostilničar Bulič je povedal, kako se je meseca

februarja 1908 peljal z Lloydovim parnikom »Grof Wurmbrand« v Zader ter je spoznal v očetu Korenu in Jakobu Jedrejčiču svoje sopotnike, ki sta imela velik zavoj seboj. Pismonoša (ali v tržaškem narečju poštir) tržaškega poštnega ravnateljstva, Djalič, izpove, kako je nekega dne prinesel Korenovim starišem velik in težak zavoj z Dunaja. Bilo je v njem vlomilno orodje, katero je stanodajalka Franca Korena, vdova Ana Jarolin, od tam bila odposlala. Potem so bile zaslišane razne priče iz Zadra in okolice v zadevi zadržkega vlomila in Korenovega bega. Zanimiva je bila izpoved poljskega čuvaja, ki je bil Frana Korena po begu iz zapora zadržkega sodišča prijel, a ga zopet izpustil. Nato so se začeli zagovori braniteljev, in sicer dr. Ljubiča za Frana Korena, dr. Alačeviča za Karla Korena in dr. Geršiča za Jakoba Jedrejčiča. Dr. Ljubič, nekdanji sodni uradnik, je kazal zopet svojo temperamentnost in se je trudil, da zlasti omeji izpovedbe ljubljanskih prič, kar se mu je, kolikor je soditi po površnem vtisu na porotnike, vendar nekoliko posrečilo. Če bo pa zadostovalo za oprostitev obtoženega njegovega klijenta, je pač vprašanje.

Danes bodo zagovorniki končali in bo imel predsednik svoj resumé. Potem bodo porotniki izjavili svoj pravorek.

× × ×

Z a d e r, 13. marca.

Včeraj se je obravnavala proti Francu Korenu in sodrugom zvečer prekinila in na danes popoldne preložila. Ker je tekom dokazovanja zadobila tak velikanski obseg, da je ni bilo mogoče, kakor je sodišče nameravalo, včeraj zaključiti, — morala se je postaviti na današnji dnevni dopoldanski red neka majhna porotna obravnavala, ki bi bila sicer zaostala, kar pa z ozirom na to, da ta porotna sesija sploh sedajjenja, ni bilo mogoče. Na ta način bodo danes popoldne imeli svoje govore še ostali odvetniki, državni pravdnik in imel bo svoj resumé predsednik Salvi. Pred 10. uro zvečer pa ne bo konca.

Izpovedbi znanega tržaškega policijskega nadzornika Karla Titz, o kateri smo že poročali, je še tole dostaviti. Medtem, ko sta bila izvedenca izpovedala, da je dvomljivo, če je bilo vlomilno orodje, ki se je našlo v Zadru in ono iz Ljubljane, narejeno po eni in isti roki, je g. Titz odločno izjavil, da je eni in isti človek to orodje izdelal ter porotnikom na podlagi svoje velike izkušnje natančno dokazoval. Napravilo je to utis nanje in prikimavali so z glavo. Rekel je tudi g. Titz, da pozna na tisoče vlomilcev v Trstu in da jih je že mnogo privedel do zaslužene kazni. Da si je zagovornik Frana Korena dr. Ljubič tudi njega privoščil, je umevno.

Starši bratov Frana in Karola Korena, železniški delavec Matija Koren in njegova žena Katarina sta se pričevanja odrekla. Ko sta porotno dvorano zapustila, hotela sta ju sinova objeti, kar je orožništvo zabranilo in kmalu bi se bil dogodil pri surovi ubrani Frana Korena zopet medprizor pri tej z medprizori tako napolnjeni obravnavi, da ni predsednik Salvi objema dovolil.

Popoldne danes otvorila se je zopet obravnavala Koren in bomo o nadaljevanju ter zaključku poročali.

* * *

V soboto zvečer smo dobili iz Zadra naslednjo brzojavko: Obravnavala Fran Koren in sodrugi se je včeraj prekinila ter nadaljevanje na danes popoldne preložilo. Uvrstiti se je morala danes dopoldne neka druga mala afera, ki pa bo kmalu končana, a bi sicer zaostala. Proti poznemu večeru ali pa ponoči pričakujejo konec Korenove obravnave in pravorek porotnikov.

DRŽAVNI ZBOR.

V »Poljski korespondenci« izjavlja dvorni svetnik Ploj, da stranke hočejo resno rešiti vladne predloge in da je v zbornici protitok proti obstrukciji. Velika večina opozicije dela na to, da se onemogočijo hrupni prizori.

V ponedeljek, torek in v sredo bo razpravljala zbornica najbrže o rekrutni predlogi. V torek popoldne bo zboroval železniški odsek, ki se bo pečal s podržavljenjem železnic.

Praga, 15. marca. »Narodni Listi« poročajo, da nastopi splošen štrajk časni-karskih poročevalcev, če se jim prepove direktno občevanje z državnimi poslanci.

Praga, 15. marca. »Narodni Listi« poročajo, da najbrže prepusti »Slovanska enota« svojim članom prosto, da glasujejo kakor hočejo glede na predlogo o vojaških novicah.

AVSTRO-OGRSKA.

Praške demonstracije proti nemškim buršem.

Praga, 15. marca. Ob včerajšnjem bumlu nemških buršev so se zopet vršile na Vaclavovem trgu demonstracije proti bumlu nemških buršev. Policija in orožniki so sicer zastražili trotoar na Vaclavem trgu, a kljub temu so Čehi živahno demonstrirali in pretepli nekaj buršev. Demonstrante je razkropila policija. Zaprli so 10 demonstrantov.

Strankarski shod rusinskih socialnih demokratov.

L v o v, 15. marca. Na strankarskem shodu rusinske socialne demokracije se je naglašala potreba, da dela socialna demokracija na to, da bo državni zbor deloval.

Demonstracije francoskih poštinih ambulančnih uradnikov.

Pariz, 15. marca. Na lyonskem kolodvoru so hoteli stavkati poštini ambulančni uradniki. Posrečilo se jih je pregovoriti, da so opustili svoj načrt. Na orlean-skem kolodvoru je pa zapustilo službo nekaj poštinih uradnikov, ki so jih takoj suspendirali in uvedli proti njim disciplinarno preiskavo.

Češki deželni zbor

bo najbrže sklican v zasedanje po Veliki noči.

VELIK PRIMANJKLJAJ V FRANCO-SKEM PRORAČUNU.

Pariz, 15. marca. Francoski proračun za leto 1910 bo izkazal približno 180 milijonov frankov primanjkljaja.

VOJSKA MED NIKARAGUO IN SALVADORJEM.

M e h i k a, 15. marca. Tri nikaraguanške topničarke so napadle minuli torek salvadorsko topničarko »Präsident«, ki je v boju poškodovala glavno ladjo nikaraguanških topničark. Izid boja ni znan.

M e h i k a, 15. marca. Nikaraguanški predsednik Zelaya dela na to, da zaplete v spor Kostariko. Nikaragua je poslala v obmejne trdnjave velike množice živih in streliva. Nikaraguanški vojaki so zasedli vse strateško važne točke pri reki San Juan in ob Nikaraguanškem jezeru.

PERZIJA.

London, 12. marca. Listi poročajo, da je šah naznanil angleški vladi, da bi bila nameravana intervencija v Teheranu neprimerna, češ, da on toliko časa ne dovoli ustave, dokler se mu zarotniki in vstaši brezpogojno ne podvržejo. Prošlo soboto so vojaštvu čez štiri tedne prvič zopet izplačali mezdo. Šahu sta potrebni drobiž posodili dve inozemski banki.

TURČIJA.

Glad.

Carigrad, 12. marca. Iz Skoplja poročajo, da vlada v gornji Albaniji glad in razsaja vsled tega legar. Žetev je bila slaba, zdaj je še Srbija prepovedala izvoz zrnja.

Turški parlament.

Carigrad, 12. marca. Veliki vezir je v zbornici poslancev in v senatu prečital hatt-i-humajun, s katerim se zasedanje parlamenta podaljša od 13. t. m. do 13. julija t. l. Prečital je tudi prestolni govor, s katerim sultan svoj ukrep utemeljuje, češ, da mora parlament rešiti predložene mu vladne zakonske načrte.

Shodi.

Krščansko-socialni delavski politični shod na Savi.

Na Savi v »Delavskem domu« se je vršil včeraj dobro obiskan shod, ki ga je sklicalo »Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani«. O delovanju dežel-nega in državnega zbora je v dveurnem poljudnem govoru poročal deželni odbor-nik dr. Pegan, ki je označil socialno-demokraško laži in spletke tako, da je vsakdo lahko izpoznal socialno-demokraško lažiljube. Govorniku so zborovalci navdušeno pritrjevali. Moškerc in Čebulj sta govorila o potrebi politične izobrazbe in organizacije kršč.-soc. delavstva. Shod je sklenil, da odpošlje dr. Ivanu Šusteršiču, načelniku »Slovenskega kluba« in kluba kranjskih deželnih poslancev, peticijo, ki izjavi:

1. V modernem duhu naj se izpremene zastarela določila društvene in shodne postave s posebnim ozirom na sitnosti, ki jih delajo politične oblasti glede na naznanila shodov in zahtevajo za društvene shode, da se naznanjajo po določilih § 2. shodne postave, dasi veljajo za društvene shode izključno le določila §§ 14., 15. in 16. društvene postave.

2. Shod izjavlja, da je za redno poslovanje ljudske zbornice neobhodno potrebna izprememba sedanjega državnozbor-skega poslovnika.

3. Izreka zaupnico »Slovenskemu klubu«, kakor tudi klubu kranjskih deželnih poslancev, osobito načelniku obeh klubov in S. L. S. dr. Ivanu Šusteršiču.

Nadalje se sklene:

a) Ustanovi se »Gorenjsko krščansko-socialno politično društvo« s sedežem na Savi, z delokrogom za radovljiški in kranjski politični okraj.

b) V ta namen izvoljeni pripravljavni odbor mora pravila nameravanega društva še ta teden vložiti.

c) Ustanovni shod »Gorenjskega krščansko-socialnega delavskega političnega društva« se vrši na Savi v nedeljo dne 18. aprila 1909., ob 3. popoldne.

Z »Živio«-klici S. L. S. zaključil predsednik Moškerc shod.

Na Breznici

je govoril v nedeljo dne 14. t. m. deželni poslanec Piber. Poročal je o zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora s posebnim ozirom na melioracije in na izboljšanje planin.

V St. Janžu

na Dolenjskem je poročal 14. t. m. deželni poslanec dr. Zajec o delovanju kranjskega deželnega zbora.

V Šmartnem pri Kranju

je predaval v nedeljo 14. t. m. popoldne deželni odbornik prof. Evgen Jarc o združništvu.

Podlubljelem

na Koroškem je predaval 14. t. m. tajnik S. L. S. dr. Rožič.

V Cirknici

se je vršil včeraj velik, vključ slabemu vremenu mnogobrojno obiskan shod. Predsedoval je g. Korč. Državni poslanec Gostinčar je poročal o državnem zboru, dr. Lampe pa je zavračal liberalne neresnice in zlasti temeljito pojasnil ljudem, kako je z razdeljevanjem krme. Isitan je, da ljudje v cirkniški in šentvidski občini niso vedeli, da se dobavljajo tudi močna krmila. Ogorčenje je vsled tega veliko in jako ostro se je kritikovalo postopanje župana Šerkota. Govorilo je še več govornikov. Gosp. župnik Rajčević in gosp. Marolt sta pojasnjevala domače razmere in bodrila ljudi, naj se pri bodočih občinskih volitvah naredi v Cirknici red. Shod je trajal tri ure.

Dnevne novice.

+ Tridnevni socialni kurz v Ljubljani. Opozarjamo vse voditelje naših izobraževalnih društev, da pravočasno naznani svojo udeležbo na naslov prof. Ev. Jarca v Ljubljano. Kurz se bo vršil od 13. do 15. aprila, zadnji čas za priglasitev je 3. april, na pozneje priglasitve se ne bo oziralo.

+ Objektivnost Ciril-Metodove družbe. Ta družba venomer naglašja svoje idealno nadstrankarstvo in svojo nepristranost. V ideji je že mogoče nadstrankarska, v dejstvu pa se to ne kaže, Ravno nasprotno. V dejstvu in praktično je njeno vodstvo v rokah samih liberalcev, med katerimi so nekateri pravi radikalci zagrizenci. Da do takega »nadstrankarstva« pristajši krščanskih strank nimajo bogve kaj zaupanja, je povsem naravno. Toda družba, koje namen je sicer dober, od takega liberalnega pojmovanja nadstrankarstva noče odstopiti, kar je nanovo pokazal lanski občni zbor v Ptuj in kar kažejo marsikateri drugi pojavi, ki kakor trenutni bliski posvetijo v vodstveno delavnico Ciril-Metodove družbe. V zadnjem času se pojavljajo po liberalnih časopisih v predalu »Obrambeni vestnik«, ki je v vseh listih napolnjen z istimi noticami, katerim se na prvi pogled vidi, da so prišle iz pisarne Ciril-Metodove družbe, napadi na krščansko-socialno organizacijo. Predvsem se osumlja naše narodno obrambno delo, češ, da je ne-reelno, da še nismo položili računov itd. Na to »nadstrankarsko« impertinenco odgovarjamo, da liberalcem ne bomo nikdar dajali računov. Dali pa jih bomo svojim pristašem, in sicer se bo na občnem zboru »Slovenske krščansko-socialne zveze« podrobno in natanko izkazalo, koliko se je nabralo za obmejni sklad in za kaj se je denar porabil. Do tedaj naj torej čaka liberalna tankovestnost in objektivnost Ciril-Metodove družbe. Drug značilen pojav objektivnosti je pristop ženske Ciril-Metodove podružnice v Ptuj k liberalni »Zvezi narodnih društev«. Torej se z društvenim denarjem podpira liberalizem. Da bi bilo vodstvo Ciril-Metodove družbe kaj storilo proti temu strankarskemu sklepu, da bi ga razveljavilo ali pa podružnico razpustilo, če se ne bi hotela pokoriti, o tem ni bilo nič slišati. Taka je torej objektivnost in nepristranost v dejstvu.

— Mesec dni pod snegom. Marija Šraj iz Metulj na Blokah je šla že pred enim mesecem obiskat svojo hčer. A na

VI. redna skupščina „Zveze slovenskih pevskih društev“ v Ljubljani.

Skupščine »Zveze slovenskih pevskih društev«, ki se je vršila včeraj v dvorani »Glasbene Matice«, se je udeležilo po odposlancih 19 pevskih društev, učelnih v »Zvezi«. Navzočih je bilo tudi nekoliko članov v »Zvezi« stojičih društev.

Skupščinarje pozdravlja predsednik dr. Vladimir Ravnihar, ki se uvodoma svojega govora spominja vseh pevcev, umrlih pretekla poslovne dobe. Skupščina se dvigne s sedežev. Zlasti se spominja bratov dr. Benjamina in Gustava Ipatice, kterima namerava poseben odbor, ki se je ustanovil v St. Juriju na juž. žel., postaviti spomenik. To prizadevanje naj bi pevška društva po možnosti podpirala s prispevki iz društvene blagajne in dohodki prireditelj. »Zveza« izda po možnosti že letos zvezek še neizdanih zborov bratov Ipatice. Predsednik se spominja posebej žrtev 20. septembra: pevca Lundra in brata skladatelja Emila Adamiča. Skupščina zakliče: Slava! — Nato slika na splošno delovanje »Zveze« prošlo leto; ono je odgovarjalo namenu in pravilom. »Zveza« pa nima naloge, ljudi skup bobnati k prireditvam kakega pevskega društva. Poziva, naj bi društva naročala in z dopisi podpirala poluradno glasilo »Zveze«, hrvatski »Pjevački Vjesnik«. »Zveza« je hotela obdržati tečaj za pevovodje, a priglasila sta se do določenega roka le dva gospoda, pozneje še nekaj, toda sami že izurjeni pevovodje, ki tečaja ne potrebujejo.

Češka pevška zveza in češka pevška društva pridejo letos o priliki 25-letnice pevskega društva »Slavec« v Ljubljano. »Zveza« jih sprejme. Že danes pa se odpošlje bratski zvezi pismen pozdrav.

Tajnik Dragotin Šibenik čita obširno tajniško poročilo o delovanju zveze v podrobnostih. Upravni odbor je imel devet sej, ki so se reševale tekoče stvari. Poročilo se odobri.

Blagajnik Ivan Drazil poroča o denarnem stanju. Dohodkov je bilo od 29. decembra 1907 do 14. marca 1909 kron 377.84, izdatkov K 185.17, preostanka K 192.67. Prištevanje premoženje izkazano na zadnjem občnem zboru v znesku 868 K 91 v, znaša zdaj ves imetek 1061 K 58 v, ki je do malega plodonosno naložen. Blagajniško stanje bi bilo ugodnejše, če bi vsa društva vršila svojo dolžnost, sedaj pa dolguje 22 društev, razkropljenih po vsej domovini, prispevke za 57 let v skupni vsoti 512 K 40 v. Razposlalo se je 70 opominov, a zaman.

Na predlog pregledovalca računov Fr. Knifca se izreče blagajniku absolutorij.

Rado Šturm poroča o stanju, delovanju in potrebah posameznih društev. Zveza šteje 39 članov: 19 na Kranjskem, 7 na Štajerskem, 11 na Primorskem, 2 na Koroškem. Le 18 društev je vrnilo vprašalne pole o statistiki, ki torej ni popolna. Večina društev je delovala in imela prireditve, nekterim je nedostajalo pevovodij itd. 14 društev ima mešane zборе, ostala moške. Zlasti pevsko društvo v Ljutomeru si je pridobilo velikih zaslug za nabiranje narodnih pesmi. — Poročilo se odobri.

Zorko Prelovec, pevovodja iz Idrije predava o načinu, kako bi se naj pevška društva dvignila na višji, umetniški nivo. »Glasbena Matica« naj bi prirejela koncerte tudi po deželi; nastavi naj se potovalnega učitelja; pevovodja naj seznanja pevce tudi z življenjepisi skladateljev; goji naj se narodna pesem; koncerti naj se ne vrše pri pogrnjenih mizah ob šaljivi pošti, korjandolih in plesih; časniška poročila o prireditvah naj so stvarna, ne pa zgolj slavospevi; učitelji in profesorji naj skrbijo za naraščaj; za časa mutacije naj se mladine ne pusti peti. Geslo bodi: delo, vztrajnost, požrtvovalnost! — Na predlog profesorja Štritova se zanimivo predavanje razmnoži in dopolnje vsem društvom.

Predsednik dr. Ravnihar poroča o organizaciji po župah. Sklene se načeloma uvesti tako organizacijo. Odobre se v to potrebne izpremembe zveznih pravil in vzorna pravila za župe en block.

Določitev časa in kraja prihodnje redne skupščine se prepusti upravnemu odboru.

Letni prispevek ostane kakor dosedaj: po 40 v za vsakega izvršujočega člana.

Per acclamationem se voli odbor: predsednik Vlad. Ravnihar, pevovodja dr. Kozina, namestnik nadučitelj Marolt; ljubljanski odborniki: Drazil, Kocmur, Novak Ig., Rape Ig., Šibenik, Šturm, Zirkelbach Ivan, dr. Žirovnik; izvenljublanski: profesor Seidl, Gorica; Vilib. Rus, Kranj; Makso Cotič, Trst; Fran Zacherl, Ljuto-

mer; Val. Stangel, Šmihel pri Pliberku. Pregledovalca računov: Fran Knific in Iv. Golob.

Predsednik se zahvaljuje koncertnemu moštru Mateju Hubadu, ki je zbog bolezni odklonil izvolitev pevovodjem, za dosedanj trud.

Na predlog Miklavca (»Slava«, S. Marija Magdalena Spodnja) se sklene, da bo »Zveza« odslej dala tiskati vsako leto po dva zborna in dotične glasove ter jih oddajala društvom.

Predsednik zaključi zborovanje ob pol 1. uri popoldne.

Shod slov. bančnih uradnikov.

Včeraj je bil sklican v svrhu ustanovitve društva uradnikov jugoslovanskih denarnih zavodov občni zbor v hotel »Ilirija«. Kasneje poročamo, zakaj ni prišlo do ustanovitve samostojnega društva, kakor se je nameravalo prvotno in kakor se glase tudi že potrjena pravila.

Otvorjajoč shod v imenu pripravljalnega odbora pozdravlja dr. Lavš v prvi vrsti zunanje tovariše, ki so došli iz Novega mesta, Trsta, Gorice in Konjic. Imenuje zapisnikarjem Kralja ter prečita dopis tovarišev iz Kopra, ki pozdravlja shod in odobrava korak, želeč začetku blagoslova. V dopisu se izraža želja, naj se ustanovi društvo na najširši federalistični demokratični podlagi. — Iz Buzeta je došel hrvatski pozdrav. Nato hadaljuje dr. Lavš s poročilom pripravljalnega odbora spominjajoč se sestanka koncem lanskega novembra. Citira Gregorčičeve besede: »Kedor je sam, lahko ga vsak zatira, — če sam je, pade še junak...«

V tem tiči jedro organizacije. Namen je, krepiti se, podpirati drug drugega, si pomagati. Povdarja: Napačno je, če se smatra organizacijo naperjeno proti zavodom; to ni res! Diference, ki obstoje med njimi in uradništvom se bodo skušale poravnati mirnim potom. Če dobe ti slednji strokovno izobrazbo potom organizacij, bo to le v korist zavodov. Če imajo boljše uradnike in če ti delajo z zadovoljstvom in vnemo, je to neprecenljive važnosti. — Pripravljalni odbor je imel šest sej in sestavil pravila po onih dunajskega društva. Večje agitacije se ni razvilo, vsled pomanjkanja sredstev. Pretečni petek je bil navzoč pri seji tudi tajnik dunajskega »Reichsvereina«, ki je rodom Čeh, ter podal jasno sliko o delovanju. — Povdarjal je, da odobrava samostojno društvo, a da je taktično boljše priklopiti se državnemu, kar je storil tudi praški »Svaz«, tako da ima sedaj dunajski »Reichsverein« preko 6000 članov s Čehi vred. Tje je na Dunaju vedno v stiku s poslanci in ministri. Društvo je navtrajno. Če se mi priklopimo, ustanovi se v Ljubljani krajevna skupina s popolno avtonomijo, slovenskim uradovanjem in tudi slovensko korespondenco s centralo. Mesecina bi znašala 1 K in vsak bi dobil list, ki izhaja sedaj v nemškem in češkem jeziku, pozneje pa bo tudi v slovenskem, seveda na troške »Reichsvereina«. Osrednje društvo bi potem plačalo v Ljubljani tudi tajnika. Pri centrali se že izdeluje splošna službena pragmatika, ki se dopolnje vsem denarnim zavodom v upoštevanje. To so razlogi, da nam ne kaže ustanoviti lastnega samostojnega društva.

(Medtem je dospela brzojavka tajnika dunajskega društva, ki je zadržan priti osebno; brzojavka pozdravlja shod v nemščini, a zaključi jo naš: Živio!)

Nadaljujoč pravi dr. Lavš, kako naj nudi društvo ugodnosti, če smo osamljeni. Vsled tega je prišel pripravljalni odbor do prepričanja, da je spojitev umestna. Naša pravila bila bi materijelno neizvedljiva, ker bi vsaka točka zahtevala svoj fond.

K besedi se oglasi delegat tržaških tovarišev g. Furlan. Prinaša najskrenejše pozdrave tovarišev, ki so se zbrali v četrtek, da zavzamejo stališče. V Trstu, pravi, je že obstala sekcija, a je vsled nezmožnosti ponehala živeti. Pravi, da bi se tržaški tovariši ne mogli prilagoditi priklopljenju. Nasvetuje, naj bi naša samostojna organizacija stopila v kardinalnih vprašanjih v zvezo s češkim združenjem v Pragi. V Trstu bo okrog 120—130 slovenskih uradnikov. Kaj bi bilo bolj koristno? Meni, da boljše, če se jugoslovanski tovariši strnejo v eno falango; po sekcijah pa bi si ostali med seboj neznan.

Tovariš Ropas iz Novega mesta se pridružuje mnenju tržaškega delegata, češ, Nemci so le — Nemci.

Dr. Lavš opomni nasproti predgovornikom, da bi potrebovali agitacije, ki pa je brez sredstev neizvedljiva. Mi bi imeli od centrale plačanega tajnika, čegar dolžnost bi bila, dajati pojasnila.

Tovariš Škrabelj (Novo mesto) želi

pojasnila glede stroškov. Dr. Lavš meni, da bi ne mogli računati na 400 članov, ker imajo Hrvatje v Zagrebu in Zadru lastno društvo. Le če dobimo plačanega tajnika, bo šlo.

G. Dav. Budna (Novo mesto) pravi, da so naše težnje, stremljenje po izboljšanju stanja. Kot Slovenci bi se ne smeli dati terorizirati od Dunaja. Če pa se dá prostost narodnosti, in spoštovanje, če se popolnoma zagigura narodni značaj, nima ničesar proti pridruženju. — Trst naj na papirju obstoječo sekcijo razpusti in tudi stopi v zvezo z Dunajem po našem društvu.

Knjigovodja Urbančič pripomni glede narodnostnega vprašanja, da bi bili popolnoma avtonomna slovenska skupina za se središčem v Ljubljani, ki bi ji bili vsi priklopljeni, z vsem slovenskim poslovanjem. Imeli bi le materijelni zaščit v dunajskem društvu. Kaže na državne uradnike, ki so tudi člani državnega društva. Če bomo pa kasneje uvideli, da nas je veliko, se pa sami potem organiziramo v lastnem društvu. (Mnogo odobravanja.)

Tovariš Kajzelj se pridružuje dr. Lavšu in Urbančiču. Če je za nami masa in kapital, je to kaj drugega. Dunajski zastopnik je zagotovil popolno avtonomijo. Govornik je odločno proti pridružitvi k češki organizaciji, ki ji načeljujeto ravnatelji (ki je direktorska!). Ravnotako odločno je za priklopljenje dunajski.

G. Trstenjak je — proti. Pravi, naj v prvi vrsti poskusimo sami in le če ne dosežemo ničesar, se priklopimo. (Ugovori. Klici: Obratno!) Meni, da nimamo garancij za materijelne podpore. Pokažimo, koliko smo zmožni in za poskus naj se ustanovi samostojna organizacija (Ugovori in klici: Prepozno!)

Dr. Lavš navaja konkreten slučaj, da je bil neki uradnik na Dunaju odpuščen po 19-letnem službovanju. Tega vzdržuje sedaj dunajsko društvo in mu je že tudi poskrbelo službo, oboje z isto plačo kot popred. V to svrhu podpor imajo razpoložljiv kapital nad 30.000 K.

Tovariš tajnik Kralj pravi, da smo vsi prepričani o pomenu organizacije. Naša organizacija bi bila zase preslaba. Če treba nastopiti pravno pot, če treba podpore, je ne moremo dati; zato je treba priklopiti se močni centrali. Dunajski »Reichsverein« je mednarodni; ima do 500 čeških, 480 poljskih, tudi mnogo hrvatskih in laških članov. Slovenskemu narodu bi se ne godila nikakr krivica, ker je to stanovska organizacija. Nesporazumljenje je izključeno. Brez agitacije je organizacija mrtva, a za to treba denarja. Danes se ne gre za poizkus. Priporoča pristop k dunajskemu društvu. (Dobro in živijo klici.)

Tovariš Ropas pravi, da je popred izrazil le svoje mnenje, a se sedaj pridružuje ostalim. (Dobro!!) Glavno je, da si opomoremo.

Tovariš Krofta želi določbe v pravih, da s svojimi premijami sami lahko razpolagamo. Tov. Kralj pripomni na to, da je članarina 1 K na mesec za centralo. Treba pa bo več prispevkov, kar pa zase lahko še posebej pobiramo brez vmešavanja centrale.

Dr. Lavš formulira predlog tovariša Kralja: današnji zbor skleni, da se priklopimo državnemu dunajskemu društvu bančnih uradnikov in da se osnuje v Ljubljani samostojna slovenska skupina iz vseh jugoslovanskih pokrajin.

Obvelja skoro soglasno (izvzemši tri navzoče).

Dr. Lavš je mnenja, naj bi se pobiralo še mesečno 50 vin. v samostojne namene. Tov. Furlan (Trst) pravi, da more vzeti današnji sklep le v vednost. Pojasnil ga bo tržaškim tovarišem in apeliral, naj se pridružijo. Delal bo, da se okrepi jugoslovanska sekcija.

Nato je dr. Lavš s pozdravom in zahvalo zaključil zborovanje. — Gospod Trstenjak se ni več oglasil k besedi.

Nam bi bilo gotovo ljubo, če bi bila izvedljiva samostojna organizacija. — Ker pa so zajamčene slovenskemu jeziku vse pravice, smatramo pridružitve močni organizaciji kot pravilno, ker le ta bo mogla dati članom zaščito.

Proces proti Srbom v Zagrebu.

Zdaj priobčimo še konec razprave osmega dne, ki se tiče prvega obtoženca Adama. Poročamo kakor doslej brez komentara z najstrožjo objektivnostjo.

branitelji.

Dr. Hinkovič dokazuje, da se organizacija srbske hranilnice in čitalnice v Virginmostu, cirilica, srbske pesmi in zastave ne morejo inkriminirati za veleizdajalske, niti so kaj v zvezi s srbsko samo-

stalno stranko, ali s kraljem Petrom ali s »Slovenskim Jugom« v Belgradu, ker so veliko zgodnejšega izvora. Pesmi »Što šutiš, Srbije tužni?« in »Ustaj Srbije« je izdala vojna uprava v Križevcih v narodni pesmarici! Srbske zastave je ban Kluen-Hedervary dal razobesiti na srbskih cerkvah in šolah in celo

Njega Veličanstvo, cesar, je pod srbsko zastavo

stopil v pravoslavno cerkev. Državno pravdnštvo je l. 1895. samo imenovalo te zastave srbsko-pravoslavne in Rauchova »Ustavnost« je še 9. februarja t. l. imenovala nekega srbskega opata »hieromona-ha srbsko-pravoslavne cerkve.« Pred 20 leti so obtožili v Tridentu Lahe veleizdaje in jih vprašali pri preiskavi, ali so nosili škornje. Ko so to vprašanje potrdili, se jim je reklo, da so učinili veleizdajo, ker je Italija podobna škornju. (Deloma veselost.) Drž. pravdnik je izpočetka tajil ves srbski narod, potem pa ga dolžil veleizdaje, naposled pa obtožil veleizdaje samo srbsko samostalno stranko. Kar se tiče Vlahov, ni res, da bi bili Srbi Vlahi. Srbi se od Vlahov sami ostro ločijo. Vlahi so Rumunci, kakor se tudi sami zovejo. Zakonik kralja Milutina Uroša celo brani Srbinu vzeti Vlahinjo za ženo. Kako se more iz postavno dovoljenega in zgodovinsko utemeljenega imena kovati zločinstvo?

Zopet Vlahi.

Državni pravdnik replicira, da ni označil rabe srbskega imena, zastav in emblemov za veleizdajo, marveč to, da so se te stvari zlorabljale v svrhu veleizdajalskih namenov. Branitelji postopajo tako, kakor oni, ki je videč posamezne razložene dele puške, vprašal: Kako se more s tem človeka ubiti? Tudi ne dolžim srbskega naroda veleizdaje. Srbov nisem identificiral z Vlahi, marveč dejal, da so prebivavci Banovine, ki se jih proglašajo potom umetne agitacije za Srbe, v resnici Vlahi, rumunskega pokolenja.

Ugovori braniteljev.

Branitelji protestirajo, da je državni pravdnik tekom razprave objavil korespondence in dejstva, ki jih v preiskavi ni in ki braniteljem niso znana, nadalje naglašajo, da spada vse, kar se je prebralo o srbskih listih, pred poroto in pozivljajo sodni dvor, da se naj nikakor pri pravdoreku ne ozira na časniški material.

Sklep sodišča.

Sodišče sklene, da se l. čitaja pravila srbskih hranilnic, srbske pesmi iz vojaške pesmarice in oni članek v vladni »Ustavnosti«, v katerem se govori o srb. cerkvi. 2. Odbija se predlog braniteljev, da se ne sme več v razpravi doprinesti stvari, ki niso označene v obtožnici, kajti dovoljeno je med razpravo doprinarati nova dokazila. 3. Predlog braniteljev, da se sodišče ne ozira na članke v »Srbskem Kolu« se odbije in označi za atentat na slobodno prepričanje sodnikov.

Deveti dan razprave izprašuje obtoženca Adama Pribičevića njegov branitelj dr. Popović. Izvajanja dr. Popovića so silno zanimiva. Odpirajo globok vpogled v srbsko avtonomijo.

Apologija srbske avtonomije.

Dr. Popović izvaja: Pravoslavni se imenujejo vedno le srbsko-pravoslavne in le prav redko grško-vzhodne. Cerkev istovetijo s svojo narodnostjo, ker je srbska cerkev narodna. Pravoslavna cerkev je namreč vzprejela mnogo narodnih običajev in se jim čisto asimilirala. Ona ni kakor rimska cerkev, katoliška, to je vesoljna, ampak specifiško nacionalna. Srbska cerkvena zastava je obenem narodna. Obstoj Srbstva je najbolj izpričan po stari

srbski vojvodini.

To vojvodino je Njegovo Veličanstvo oživilo in v to svrhu je sklical cesar kongres. Na tem kongresu sta se srbska zastava in grb sprejela za oficielna emblema vojvodine. Ta vojvodina ni imela zgolj cerkveni, ampak tudi politični in narodni značaj. Vojvodina je obsegala Srijem, kongres pa se je spominjal še ostalih nezastopanih bratov Srbov iz Hrvaške. Pravoslavni patrijarh sam je označil ta kongres za naroden Zadnji vojvoda je bil Suplikal, ki se ga narod še danes živo spominja. Bil je iz Petrinja, kot polkovnik se je bojeval za cesarja in Avstrijo v Italiji in postal general. Kot general je bil proglašen za vojvodo.

Cesarski patent leta 1848. govori o srbskem narodu!

in v njem se delu srbskega naroda odkazuje poseben politični teritorij. Istega leta izjavi hrvaški sabor, da je za zvezo s srbsko vojvodino in za enakopravnost

Srbov in Vlahov. Vlahe je ločil od Srbov, kajti Vlahi pripadajo rumunski pravoslavni cerkvi. Ko je zagrebški nadžupan Kukuljević izjavil, da so na Hrvaškem samo Hrvati, se je patriarh Rajačić zaradi tega pritožil na sabor in

hrvaški sabor je priznal, da so na Hrvaškem Srbi.

Pravoslavna cerkev pa se tudi v zakonih leta 1861. imenuje srbska. Evgen Kvaternik je Srbe leta 1861. izrečno priznal. Njegovo Veličanstvo, cesar in kralj Franc Jožef je imenoval srbskega patriarha in srbskega vojvodo. Narod v Banatu in Srijemu, ki se je pod Arsenijem Černojevičem vselil iz Bosne, je srbskega pokoljenja.

Predsednik Tarabochia in votant Pavešić opomnita, da so to državnopravna vprašanja, ki spadajo v plaidoyer, ne pa k izpraševanju obtoženca in zato vzame branitelju besedo.

V dvorano pripelje drugega obtoženca, brata Adamovega.

Valeriana Pribičevića, profesorja bogoslovja na pravoslavnem semenišču v Karlovcu. Pravi, da obtožnice, ki ga dolži neke »revolucionarne propagande«, ne razume in čim delj jo bere, tem menj jo razume. Predsednik ga vpraša, pripada li srbski samostalni stranki. Obtoženec izjavi, da ji izpočetka ni pripadal, ker je

on moderen teolog, stranka pa je prekerikalna, kar ne gre za moderno stranko. On je študiral v Berlinu in na Lipskem ter je za popolno versko svobodo in svobodo vesti, kakor tudi za

ločitev cerkve od države. Ze kot dijak je sodeloval pri »Srbo-branu«, za stranko samo pa še takrat ni bil, ker je bila Hrvatom sovražna. Šele leta 1905. je vanjo vstopil.

Predsednik ga nato izprašuje glede njegovega sodelovanja pri organizaciji srbske samostalne stranke. »Srbskem Kolu« in tajnih sestankih. Odgovori obtoženca ne odkrivajo nič novega in posebnega. Le kar se tiče tajnih sestankov, pravi predsednik obtožencu, da je preiskovalni sodnik zasledil celo vrsto revolucionarnih pojavov, kar potrjuje predvsem priča Mile Popović, ki je tudi izjavil, da je iz organizacije Pribičevcev izstopil zlasti zaradi gona proti katolikom. Predsednik nato začenja razlagati namene belgradskega »Slovenskega Juga«.

»Slovenski Jug« ima v svojih statutih (bere) določbo, da morajo

Jugoslovani Avstriji napovedati vojsko in le krave srbske zastave bodo prinisle Srbom svobodo. Obtoženec, da je bil aktivni član S. J. Leta 1907. in 1908. so se delale obširne priprave za jugoslovansko revolucijo. Obtoženec in drugi so prenašali v Avstrijo bombe in drug eksplozivni material. Srbski major Vasić je bival v to svrhu šest mesecev v Dubrovniku, revolucionarni statut je izdelal brat obtoženčev, Milan, kar je dokazano, obtoženec in Milan sta bila delegata za konferenco, v kateri so se izdelali natančni načrti, veliko prič potrja, da je ta organizacija imela revolucionaren namen.

Na vsa ta vprašanja obtoženec ne dá nobenega odgovora. Govoril bo o tem takrat, ko se bo zaslislal Nastić. Potrja le, da je bil večkrat v Beogradu in v »Slovenskem Jugu«.

Predsednik očita obtožencu, da je populariziral sliko Petra Karagjorgjevića. Ko obtoženec odgovori, da se je svojčas ravnotako razširjevala slika Milana in Aleksandra Obrenovića, pravi predsednik s povzdignjenim glasom:

»Obrenovići so bili prijatelji naše dinastije, Karagjorgjevići so pa njeni sovražniki! Zdaj sem Vam povedal! (Velika pozornost.)

Obtoženec pravi, da je razširjanje slik kralja Petra delo trgovcev in spekulantov. Predsednik bere dve pismi Milana Pribičevića na obtoženca in slednjega vpraša, kaj pomeni stavek:

V Bosni se bo kmalu začel ples?

Obtoženec odgovori, da to pomeni, da se bo Bosni kmalu dala lažiustava. Predsednik zaključí razpravo.

× × ×

Deseti dan razprave.

Nadaljuje se zaslišanje Valeriana Pribičevića. Branitelj dr. Hinković predlaga, da se zasliši preiskovalni sodnik dr. Košutić kot priča, ker ni vsega, kar mu je obtoženec povedal, sprejel v protokol. Sodni dvor odbije ta predlog, ker zasebni pogovori niso merodajni za sodbo.

Na to se zasliši učitelj

Joco Oreščanin.

Glede na srbsko zastavo in grb izjavi isto kakor prejšnja obtoženca. O agitaciji za Velesrbijo ničesar ne ve. Ravnotako nič ne ve o tem, da bi bil Svetozar Pribičević v Topuskem izjavil, da si je treba s handžarom in bombami zagotoviti gospodstvo nad Hrvaško. Tudi nič ne ve o tem, da bi bil srbski »Sokol« oborožen. Ni res, da bi bil on v šoli učil hrvaške otroke, da so oni Srbi. Predsednik mu to dokazuje za en slučaj. Nadalje trdi predsednik, da je bil on poleg bratov Pribičević vodja velesrbske propagande. Pravi, da so se pri njem našla kompromitujoča pisma. Prebere pismo neke učiteljice Jele Jakovljević, v katerem se govori o Hrvaški kot o še »neosvobojeni deželi« ter o nekem »črnem demonu«. Obtoženec razlaga vse to podobno, kakor prejšnji obtoženci. Neosvobojen pomeni, da so pod režimom, ki ne trpi prave svobode. (Dalje.)

Slžite, naročajte „Slovenca“!

Oblastveno dovoljena razprodaja.

Radi popolne opustitve trgovine prodaja se vse blago pod tovarniško ceno. Glacé in druge raznovrstne rokavice za dame, gospode in otroke, kravate, srajce za gospode, nogavice itd. itd. — Galanterijsko blago. — Različne kirurške potrebščine: trebušne obveze, kilni pasovi, ravnodržalci itd.

Za mnogobrojni obisk prosí

521 12-1

M. Schubert prej Bilina & Kasch
Židovske ulice št. 5.

A. Hunc,

Ljubljana, Dvorni trg št. 3

priporoča velikansko izber zimskih sukenj,
kožuhov (kratkih in dolgih), modnih oblek,
pelerin in dr., za gospode in dečke.

Strogo solidna, strokovnjaška postrežba.

Za sport in promet.

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov.

Izposojevanje koles prejem koles za emaliranje, poniklanje ter popravila: solidno in ceno.

Karol Čamernik
Ljubljana, Dunajska c. št. 9.

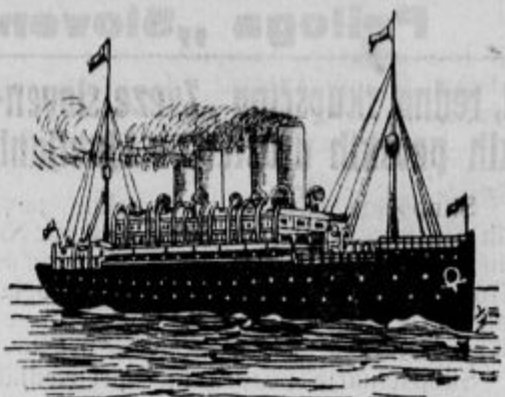
Išče se deklica

krščanskih poštenih starišev, zmožna v računstvu in pisavi, v starosti od 14 do 16 let kot učenka v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe naj se pošiljajo na 668 6 1

Hinkota Grabrijana, trgovca v Vipavi.

Služba organista in cerkovnika

se razpisuje v Radovici pri Metliki. — Plača v možni beri in v denarju. Če pomaga pri ekonomiji ima povrh prosto stanovanje in hrano. Nastopi se o sv. Juriju. 733 3-1

Kdor hoče varno, mirno in hitro

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika 1639 30

Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Augusta Victoria	nosi	25.000 ton
Amerika		24.000 "
President Lincoln		20.000 "
President Grant		20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

Veliko zalogo absolutno zjamčenega prístnega vina, 1097

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima Kmetijsko društvo v Vipavi. — Izborna kvaliteta: letošnje belo mašno vino od 30—40 K. Sortirano vino rizling, beli burgundec, silvanec in zelen od 40—55 K, črni „Karminet“ po 55 K, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. — Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. — Stara desertna vina v buteljkah po 1 do 120 K, vinski kis po 30 K in tropinsko žganje po 2 K liter.

Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

Za zadrage in večje množine izjemne cene. — Za obilne naročbe se priporoča Kmetijsko društvo v Vipavi.

Se nekaj vinskih sodov

iz hrastovega in kostanjevega lesa, prav dobro ohranjenih in močnih v obsegu 150, 600, 700, 800, 900, 1400, 1500, 1600 do 5000 odda po primerni ceni trvdka M. Rosner in drug, veležanjarna sadja, Ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne. 295 156-9

Prva slovenska modna : trgovina za gospode :

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19
se najtopleje priporoča

2710

Za spomladansko sezijo

zalogo izgotovljenih ob ek za gospode, dame, dečke, deklice in otroke v najmodernejših vzorcih

priporočam svojo popolnoma sortirano v najmodernejših vzorcih

in kroju, po zmerno nizkih cenah.

O. BERNATOVIC

„Angleško skladišče oblek“, Ljubljana, Mestni trg 5.

Podružnice
Spljet, Celovec

- in Trst -
- Delniška glavnica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižnice in na te-
koči račun ter je obrestuje po čistih 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice
Spljet, Celovec

- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -

Srednja včerašnja temp. 1.5°, norm. 3.3°.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 15. marca.

Pšenica za april	13 86
Pšenica za oktober l. 1909.	11 43
Rž za april l. 1909.	10 54
Oves za april	8 90
Koruza za maj l. 1909.	7 73
Efektiv 5 dražje.	

742

Zahvala.

Karolina Planer s soprogom in otroci izreka vsem znancem in prijateljem povodov smrti naše nepozabne ljube matere, gospe

Karoline Vrabčič roj. Cerjak

tem potom za izkazano sočutje in obisk, posebno gospodu dr. Filipiču in gospe, dr. Božiču in gospe, rodovni Kapus, č. gospodu vikarju Gorisku, č. gosp. župniku Franc Časlu, ter za spremstvo k večnemu počitku vsem sorodnikom in gospodom veterancem najiskrenejšo zahvalo.

Celje, dne 7. marca 1909.

Zahvala.

Ob bridki izgubi naše drage matere, gospe

Marije Sitar

posestnica v Stožicah pri Ljubljani

izrekamo vsem prijateljem in znancem za nam izkazano sočutje ob času boleznin in smrti ter mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu najiskrenejšo zahvalo. Predrago rajnico pa priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Žalajoči Martinkovi.

Izurjeni

736 1-1

ključavničarji za orodje

ki se razumijo na rezbo modelov in stanc in so dobri strugarji, se sprejmejo takoj v **železo-tovarni v Kamniku.**

Izurjeni

735 1-1

ključavničarji

ki so dobro izvežbani v izdelovanju okov za stavbe, se sprejmejo takoj v **tovarni za železnino v Kamniku.**

Izgubila se je v četrtek ob 7. uri zvečer v Prešernovih ulicah **psica**

734 1-1

jazbečarica

z ovratnikom z imenom častnika, znamka 342 in torbo. Odda naj se v polic. stražnici. Darilo ni izključeno. Pred nakupom psa ali znamke se svari.

Hiša

enonadstropna z dobro vpeljano gostilno koncesijo in mizno opravo se proda v trgu

Ajdovščini na Goriškem

Več pove **H. STIBIEL Trst** Via dello Scoglio št. 3.

Lepo meblovana

s posebnim vodom se takoj odda v Zatiških ul. št. 1, 1. nadstropje desno.

Več se izve istotam.

697 3-1

Lokomobil

za 14 konjskih sil, malo rabljen, se radi povečanja obrti proda. Pripraven je za kurjavo z žaganjem in ostane še do konca aprila v obratu, kjer se vsak čas lahko ogleda pri **Jos. Oberstar-ju v Sodražici.**

729 4-1

Pripravno posestvo za gostilno

je na prodaj v **Mostah pri Kamniku.** Isto obstoji iz jednonadstropne hiše, ter drugih za kmetijstvo potrebnih gospodarskih poslopij, vse trdno zidano in krito z opeko. Hiša stoji tik **deželne ceste Kamnik-Kranj** in se izvršuje v njej že od nekaj **gostilniški obrt**, kraj pa je pripraven tudi za **druga podjetja.** Zraven spada precej polja, en travnik in dva gozda. Proda se ali **celotno ali sama poslopja**, ali po želji kupca **poslopje in nekaj zemljišč.** Natančnejša pojasnila daje iz prijaznosti **Josip Kern**, tesarski mojster v **Komendi pri Kamniku.**

740 3-1

Zastonj

torej **brezplačno** dobi vsak človek v **lekarni Trnkoczy z raven rotevža**, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo.

3257 52-

Vinske sode

nekaj skoro novih, dobrih in močnih, od 600 do 1000 litrov **proda po nizki ceni.** Dobe se tudi sodi od 15 do 20 hektolitrov.

65 12

FRAN CASCIO

Šelenburgove ulice št. 6.

Št. 29.

Gradbeni razpis.

Odbor za cerkvene zgradbe v Slov. Bistrici razpisuje tem potom **zgradbo novega župnišča v Slov. Bistrici** za proračunani znesek K 44 818 39.

Potrebni načrti, stavbeni pogoji in proračun so razpoloženi na vpogled pri načelniku gosp. Henriku Grill-u v Slov. Bistrici v času od 15. do 29. marca med 9. in 12. uro dopoldne. — Na pozneje došle ponudbe se ne more ozirati.

Načelnik:

Henrik Grill.

737 1-1

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest o smrti iskreno ljubljene matere, tašče in stare matere, gospe

Leopoldine Homann

ki je po kratki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, danes ob četrtek na 8. uro zvečer v 70. letu starosti mirno zaspala v Gospodu.

Truplo predrage pokojnice se bode iz hiše žalosti dne 15. marca ob 4. uri popoldne preneslo na tukajšnje pokopališče in tam pokopalo.

Sv. zadušne maše se bodo služile v več cerkvah.

RADOVLJICA, dne 13. marca 1909.

Minka Hrašovec,

hči.

Roza Homann roj. Schlimp,

Antonija Homann roj. Schmidt

sinahi.

Oton Homann,

trgovec

dr. Alojzij Homann,

dvorni sodnijski odvetnik

Maks Homann,

Josip Homann

sinovi.

Izidor Hrašovec,

c. in kr. stotnik, zet.

Oton Homann,

Fran Hrašovec,

vnuka.

Venci se vsled želje pokojnice hvaležno odklonijo.